

The Reader

Om medløberi, hykleri og fortielse Af Jes Nysten

Endnu en engelsksproget film, der her i landet har bibeholdt den engelske titel, men den kunne den med fordel have været oversat, for en danske titel kunne have være mere præcis. Det afgørende er "Oplæseren" og ikke bare "Læseren", hvilket også fremgår af Bernhard Schlicks bestseller-roman, der danner grundlag for filmen: "Der Vorleser".

Men hvorfor dette pedanteri omkring titlen? Fordi det er omdrejningspunktet for filmen: Filmens hovedperson, Michael, møder vi som midaldrende advokat i Berlin engang i 1980'erne, indesluttet og følelseskold, hans liv er mere eller mindre

kuldsejlet; men hurtigt bliver vi indviet i hans forunderlige liv som "oplæser" – først tilbage i slutningen af 50'erne, hvor han som 15-årig svagelig teenager bliver oplæser for den 20 år ældre sensuelle Hanna, der kvitterer for hans oplæsning med lidenskabelig sex; og senere som voksen, hvor han indlæser bøger på en båndoptager, der efterfølgende bliver sendt til samme Hanna, der nu sidder i fængsel på grund af hendes handlinger under krigen!

Michaels fatale møde med denne Hanna fortælles i en række flashbacks. Efter han tilfældigt som purung har mødt hende, og de indleder et intens forhold, forsvinder hun en dag ligeså pludselig, som hun dukkede op i hans liv. Han begynder et jura-studium, men han kan ikke glemme denne kvinde, der for alvor satte hans liv i brand. Men en dag, hvor han med sin lærer og medstuderende skal overvære en sag imod nogle kvinder, der øjensynlig har arbejdet som fangevogtere under nazi-styret, opdager han til sin rædsel, at Hanna er én af de anklagede.

Dermed nærmer filmen sig Michaels - og Hannas - moralske konflikt: Under afhøringerne af hende går det op for Michael, hvorfor hun var så fascineret af hans oplæsning: Hun kan ikke selv læse! Netop dette faktum vil kunne være en formildende omstændighed lige præcis i den verserende sag mod Hanna. Hun er øjensynlig selv mere skamfuld over at være dum end over at have optrådt i nazisternes tjeneste! Så hun siger intet om dette; og selvom Michael ville kunne vidne til fordel for hende, tier han. Han skammer sig, han er vred på sig selv, han er vred på hende. Han tier, og Hanna bliver dømt til langvarig fængselsstraf.

Hans vrede gør, at han efterfølgende ikke opsøger hende, samtidig med at han ikke kan glemme hende eller det 'svigt', som han jo må leve med. Det bliver så til en indirekte kontakt i og med, at han begynder at indlæse bøger på bånd, som derefter bliver sendt til hende i fængslet. De når at mødes en enkelt gang; dog uden at nå til en afklaring eller forsoning.

Der har særligt i engelske og tyske medier været en ophedet debat om filmen og dens mulige 'budskab': Er filmen ikke et forsøg på at banalisere og undskylde Hannas vitterligt grove forbrydelser? Navnlig fordi rollen spilles med imponerende indlevelse af en helt forrygende Kate Winslet, der med god grund fik en Oscar for rollen. Men for mig at se handler filmen om Michael og hans livsfuskeri. Det er i hans medløberi og hans hykleri, at filmen har sit vigtige omdrejningspunkt. Hanna er 'blot' det afgørende og åbenlyse tegn på hans fuskeri. Der er intet formildende i portrættet af Hanna, men så sandelig heller ikke i portrættet af Michael.

Man kan til gengæld med en vis ret anklage filmen for at pakke den hårrejsende historie lovlig pænt ind, stilfuldt og ordentligt. Der er ikke rystet på hånden hos instruktøren Stephen Daldry. Men på trods af dette, skal jeg bestemt ikke undlade at anbefale filmen som en interessant refleksion over den 'stille' ondskab: medløberi og fortælsler.

Filmfakta

The Reader - USA/Tyskland 2008 - Instr.: Stephen Daldry - Manus: David Hare efter romanen af Bernhard Schlink - Medv.: Ralph Fiennes, Kate Winslet, Bruno Ganz, David Kross, Lena Ohlin, Matthias Habich, Burghart Klaußner, Alexandra Maria Lara, Jeanette Hain, Susanne Lothar, Alissa Wilms, Florian Bartholomä, Friederike Becht, Frieder Venus, Marie-Anne Fliegel, Rainer Sellien, Moritz Grove, Kirsten Block, Vijessna Ferkic, Vanessa Berthold, Hannah Herzprung, Jacqueline Macauley, Volker Bruch, Karoline Herfurth, Sylvester Groth - 124 min. - Biografpremiere d. 8/4 og på DVD d. 23/9 - Udlejning/pressebilleder © Sandrew Metronome

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7285&area=1>
<http://www.filmorientering.dk/filmanmeldelser/Reader.pdf>
<http://www.nytimes.com/2008/12/10/movies/10read.html>
<http://www.rollingstone.com/movies/reviews/the-reader-20081225>
http://usatoday30.usatoday.com/life/movies/reviews/2008-12-09-the-reader_N.htm

Bogen

<http://www.filmorientering.dk/filmanmeldelser/Vorleser-Lernender.pdf>